

ת"ד 3793/01/16 - מדינת ישראל נגד שמעון עפגין, מאיר שמואל עזריאל

בית משפט השלום לתעבורה בירושלים

ת"ד 3793-01-16 מדינת ישראל נ' עפגין ואח'
בפני כבוד השופטת שרית זוכוביצקי-אורי

בעניין: מדינת ישראל

המאשימה

נגד

1. שמעון עפגין

2. מאיר שמואל עזריאל

הנאשמים

הכרעת דין נאשם 1

החלטתי להרשיע את הנאשם 1 בעבירות המיוחסות לו בכתב האישום ולדחות את טענתו בדבר אכיפה בירנית.

האישום

כתב האישום מייחס לנאשם עבירות של הפקרה אחר פגיעה בנסיבות מחמירות בניגוד לסעיף 64 א (ב) לפקודת התעבורה [נוסח חדש], התשכ"א - 1961 (להלן: "הפקודה"), שיבוש הליכי משפט בניגוד לסעיף 244 לחוק העונשין, התשל"ז - 1977, נהיגה רשלנית בניגוד לסעיף 62(2) לפקודה, סטייה מנתיב בניגוד לסעיף 62(1) לפקודה ולתקנה 40(א) לתקנות התעבורה, התשכ"א - 1961 (להלן: "התקנות"), נהיגה ללא ביטוח בתוקף ניגוד לסעיף 2 לפקודת ביטוח רכב מנועי, התשל" - 1970 ונהיגה שלא בימין בניגוד לסעיף 62(1) לפקודה ולתקנה 35 לתקנות התעבורה.

העובדות שאינן במחלוקת

ביום 30.7.15 סמוך לשעה 00:30 נהג הנאשם 1 ברכב מ.ר. 86-978-04, סטה לנתיב הנגדי ופגע חזיתית במונית שנסעה מולו. כתוצאה מהתאונה רוסקה החזית השמאלית של המונית. במונית נהג מר י' א' (להלן: "המעורב") ולצדו ישב נוסע שלא אותר ולא נחקר.

נאשם 2 שישב ברכב לצדו של הנאשם 1, הודה בכתב אישום מתוקן בעבירה של הפקרה אחרי פגיעה בנסיבות מחמירות לפי סעיף 64א(1) לפקודה והושתו עליו 3 חודשי מאסר על תנאי, 300 שעות של"צ, ופיצוי לקורבן בסך 4,000 ₪.

אכיפה בררנית והגנה מן הצדק

לטענת הנאשם 1 יש לזכותו מחמת הגנה מן הצדק בשל אכיפה בררנית כיון שהמאשימה ייחסה לו בכתב האישום סעיף אישום חמור ממה שיחסה לנאשמים אחרים בתיקים אחרים בנסיבות דומות.

לטענתו היה על המאשימה לייחס לו עבירה של אי מסירת פרטים והזעקת סיוע לפי תקנות 144 ו-145 לתקנות .

המחלוקת העובדתית

1. האם המעורב נפגע כתוצאה מהתאונה.
2. האם נאשם 1 נמלט מהזירה מבלי לעמוד על מצבו של המעורב ולסייע לו או שעזב לאחר שוודא כי הוא מקבל טיפול רפואי.

המחלוקת המשפטית

מהו סעיף האישום שיש ליחס לנאשם .
המאשימה ייחסה לנאשם 1 עבירה של הפקרה לאחר פגיעה לפי סעיף 64א(ב) לפקודה.
לטענת הנאשם 1 נסיבות התאונה מצדיקות הגשת כתב אישום בעבירה לפי תקנה 144 לתקנות או לכל היותר בעבירת הפקרה לפי סעיף 64א(א) לפקודה .

בקשה לעיון בחומר החקירה

ביום 3.8.17 לאחר שמיעת הראיות בתיק הגיש ב"כ נאשם 1 בקשה לקבל לידיו את רשימת כל התיקים וכתבי האישום שהוגשו בין השנים 2013-2017 בעבירות לפי תקנה 144 לתקנות התעבורה ובעבירות לפי סעיפים 64א(א) או 64א(ב) לפקודה וכן את ההנחיות לפיהם מחליטה המאשימה כיצד לקבוע את הוראת החיקוק המתאימה.

לטענת המאשימה ביום 1.1.17 נכנסו לתוקפן הנחיות פרקליט המדינה המסדירות את הנושא אשר בעבר לא הוסדר . המאשימה פירטה את הקריטריונים לפיהם נהגו לבחור סעיף אישום לפני כניסת ההנחיות לתוקף.

בהחלטתי מיום 24.10.17 קבעתי כי הנאשם 1 הצליח להניח תשתית ראייתית לכאורית לטענותיו בעניין אכיפה בררנית והורתי למאשימה להעביר לידי את כתבי האישום הרלוונטיים לשנת 2016.

בהחלטתי הדגשתי כי גם אם תתקבל טענת הנאשם 1 לאכיפה בררנית לא יבוטל האישום שכן אין מדובר בטענה לאכיפה בררנית קלאסית של הגשת כתב אישום שלא היה מקום להגישו אלא בטענה של אפליה בבחירת סעיף האישום.

עוד הדגשתי בהחלטה כי יש לבחון הטענה לאכיפה בררנית בין תקנה 144 לתקנות לבין סעיף 64א לפקודה כמכלול, כיוון שההבחנה בין 64א(א) לבין 64א(ב) הינה על בסיס היסוד הנפשי, כפי שיפורט בהמשך.

המאשימה העבירה לעיונו של ב"כ הנאשם 26 כתבי אישום.

טענות המאשימה

בהיבט העובדתי טענה המאשימה כי הוכחו יסודות העבירות המיוחסות לנאשם בכתב האישום. לטענתה הפגיעה במעורב הוכחה שכן גם "מכאוב" מהווה פגיעה. לטענתה לא הוכח שהעד לימן הופעל על-ידי הנאשם כיון שלא הוא זה שהתקשר למשטרה וכיון שהוא הגיע לזירת התאונה לאחר שכוחות ההצלה כבר הוזעקו למקום.

לטענת המאשימה ההבדל בין סעיף 64א(א) לפקודה לסעיף 64א(ב) לפקודה הוא ביסוד הנפשי אותו ניתן ללמוד גם מדברי ההסבר להצעת החוק. סעיף 64א(א) לפקודה כולל יסוד נפשי של רשלנות "היה עליו לדעת" ואילו סעיף 64א(ב) לפקודה שהוא חמור יותר קובע ידיעה ממש.

לטענתה נסיבות המקרה דנן מתאימות לסעיף 64א(ב) לפקודה כיון שהנאשם היה מודע לפגיעה במעורב ואף הודה בכך.

באשר לתקנה 144 לתקנות טענה המאשימה כי השימוש בו שמור למקרים חריגים כאשר יש נסיבות מקלות במיוחד הן ביחס לחומרת הפגיעה והן ביחס לנסיבות ההפקרה למשל כשמסך ההפקרה קצר והנהג חוזר מיוזמתו למקום התאונה. לטענתה במקרה זה לא מדובר בנסיבות מקלות או גבוליות.

עוד טענה המאשימה כי קבלת טענת הנאשם ביחס לאכיפה בררנית תוביל למצב שבו בית המשפט נוטל מרשויות האכיפה את שיקול הדעת בנוגע לניסוח כתבי אישום ויש להימנע מכך והפנתה למספר פסקי דין בעניין.

טענות הנאשם 1

מבחינה עובדתית הודה הנאשם 1 בנהיגה, בגרימת התאונה ובעזיבת המקום. מצבו הרפואי של המעורב הוכחש ונטען כי לפי המסמכים הרפואיים המעורב כלל לא סבל מפגיעות, היה בהכרה מלאה וסירב להתפנות באמבולנס. עוד טען כי העזיבה לא הייתה מיידית. לטענתו הוא עזב את המקום רק לאחר ששאל את המעורב לשלומם ואף המשיך לברר מצבו ממרחק. עם זאת בשלב הסיכומים לא הוכחש כי הנאשם נמלט מהזירה.

עוד טען כי לא נעשה בירור מקיף דיו כדי לאתר את הנוסע שישב לצד המעורב ומדובר במחדל חקירה שיכול היה לסייע בחקר האמת.

טענתו המרכזית של הנאשם 1 באשר לעבירת ההפקרה היא שהמאשימה בוחרת באופן סלקטיבי לא סדור את סעיף האישום בין עבירת אי השארת פרטים לפי תקנה 144 לתקנות לבין הפקרה לפי סעיף 64א(א) או (ב).

לטענתו לא מתקיימות כל יסודות העבירה לפי סעיף 64א(ב) שכן לטענתו המעורב לא נפגע בתאונה ואין מודעות כלל לכך שנפגע אדם.

עוד טען כי הנאשם 1 כי הוא כלל לא נחקר בעבירת הפקרה אלא בעבירה של עזיבת מקום התאונה, מה שמוכיח כי רשויות החקירה כלל לא חשבו מלכתחילה כי יש מקום להעמידו לדין בעבירת הפקרה.

ב"כ הנאשם הפנה למספר פסקי דין אשר מוכיחים לשיטתו אקראיות בבחירת סעיפי האישום במקרים דומים אליהם אתייחס בהמשך.

הראיות

מטעם המאשימה העידו נהג המונית י' א' (להלן: "המעורב"), רס"ב סבאג דיב (להלן: "הבוחן") ודוד בן זקן (להלן: "השוטר").

באמצעות העדים ובהסכמת הצדדים הוגשו: מסמכי הרפואיים של המעורב - ת/1, הודעת הנאשם 1 מיום 12.10.15 - ת/2, זיכרון דברים וצילומים - ת/3, הודעת נאשם 1 מיום 30.7.15 וסקיצה - ת/4 וזיכרון דברים - ת/5.

מטעם הנאשם העידו הנאשם 1, מר מאיר ליימן (להלן: "מר ליימן"), נאשם 2 - מר שמואל עזריאל (להלן: "מר עזריאל") והוגש מזכר מאת הבוחן - נ/1.

עיון

קביעת עובדות

האם הנאשם 1 בדק את מצבו של המעורב טרם עזיבת מקום האירוע

עמוד 4

המעורב העיד כי נשאר ברכב לאחר התאונה כיון שבתחילה לא ניתן היה לפתוח את דלת המונית. הוא ראה את הנאשם עומד לצד הרכב שלו עם אדם נוסף, אך הם מעולם לא ניגשו אליו ובשלב מסוים הם נעלמו. לדבריו עוברי האורח הם שהזמינו אמבולנס. (פרוט' עמ' 5 ש' 17-21).

גם בחקירה הנגדית חזר המעורב על הדברים: "חושב שאף אחד מהם לא הגיע לשאול לשלומי, זוכר את הפרצוף היה איש קטן נמוך שחום עמדו ליד הרכב אף אחד לא הגיע בשלב מסוים ברחו מזווית עיני, הנאשמים לא התקשרו אלי מאז התאונה ועד היום" (פרוט' עמ' 6 ש' 26-29).

ובהמשך ("הנאשם- ש.ז.א.) לא ירד עמד ליד האוטו, היה מבוהל, יכול להיות שאני הייתי מבוהל, הוא עמד עם בן אדם יותר גבוה ממנו, אין לי שום דבר נגדו" (פרוט' עמ' 8 ש' 7-8).

"יצא מהאוטו לא בא אלי ולא דיבר איתי, גם הנוסע שישב לידו לא בא אליי, כל הזמן שמרתי בזווית עין בשלב מסוים לא ראיתי, יכול להיות שצפו מרחוק אבל לא ראיתי אותם". (פרוט' עמ' 8 ש' 10-11).

בעדותו אמר הנאשם 1 כי פנה למעורב ושאל לשלומי. לדבריו המעורב השיב לו "בסדר". עוד אמר כי הוא עצמו היה מפוחד ועזב את מקום התאונה (פרוט' עמ' 12 ש' 9-10, עמ' 14 ש' 15). גם בהודעתו במשטרה אמר כי פנה למעורב ושאל אם הוא בסדר והמעורב השיב לו "בסדר, בסדר" (ת/4 ש' 9-10). לדבריו עמד כמה דקות ליד הרכב (פרוט' עמ' 12 ש' 12). לאחר מכן שלח את מר ליימן לבדוק אם הכל בסדר בזירת התאונה, והוא הסתכל מביתו על המקום (פרוט' עמ' 12 ש' 21, 25-26). בבוקר הסגיר עצמו למשטרה (פרוט' עמ' 13 ש' 10-12).

מר עזריאל- נאשם 2, העיד כי הנאשם 1 יצא מהרכב וניגש לנהג המונית, שאל אותו אם הכל בסדר ולאחר מכן הלך מהמקום. עם זאת אמר שלא שמע זאת באוזניו שלו אלא "שכך זה היה נראה". מר עזריאל העיד כי הוא עצמו נשאר במקום עד שהגיעו כוחות ההצלה והמשטרה. (פרוט' עמ' 18 ש' 3-9). מר עזריאל עומת בחקירה הנגדית עם הודעתו במשטרה שנמסרה מספר חודשים לאחר המקרה, בה אמר כי היה מסטול ולא ידע מה קורה וחזר לרכב בריצה. בתשובה אמר כי זה מה שעורך הדין אמר לו לומר וכי "הייתי בלחץ כל הזמן מדובר בתאונה. לא מדייקים במאה אחוז את דברי הבן אדם". כאשר נשאל מדוע לא אמר במשטרה שהנאשם בדק עם המעורב שהכל בסדר, השיב כי לא נשאל על כך. (פרוט' עמ' 20 ש' 28 - עמ' 21 ש' 5). בסוף עדותו אמר מר עזריאל "בשביל תועלת נוספת אני מוכן להגיד דברים לא נכונים, בדרך ארוכה מאד שעושה את עצמי שקר לא חלק ממני, היה בהתייעצות עם עו"ד וזה מה שאמרו לי לעשות וזה מה שעשיתי". (פרוט' עמ' 23 ש' 2-3).

איני מקבלת כמהימנה את עדותו של מר עזריאל ואיני סומכת עליה. מדובר בעד שעשה עלי רושם בלתי אמין ובלתי מהימן. העד שהיה שיכור ומסומם ביום האירוע אמר בעדותו כי עבור תועלת נוספת מוכן לומר דברים לא נכונים.

כמו כן ישנן סתירות מהותיות בין עדותו באולם בית המשפט ובין הודעתו במשטרה.

אף הנאשם 1 לא עשה עלי רושם מהימן. כך ניסתרה עדותו לעומת עדותו של מר ליימן, לפיו כלל לא התבקש על-ידי הנאשם לקרוא לאמבולנס או למשטרה, כפי שיפורט בהמשך. מר ליימן אף לא העיד כי הנאשם הוא שהתקשר אליו. איני מקבלת את עדותו של הנאשם 1 כי הצליח לשוחח עם המעורב כשדלת הרכב כלל לא הצליחה להיפתח. סבורה

אני ככלל כי הנאשם בקש להרחיק מעליו אשמה וכל עדותו הייתה על-פי קו זה. משכך אין לסמוך על דבריו כי פנה למעורב ושאל לשלמו.

לעומת זאת, התרשמתי מאמינותו של המעורב ואני מקבלת את עדותו כמהימנה. למעורב אין סיבה לטפול אשמת שווא על הנאשם, שכן אין הדבר מעלה או מוריד מחומרת התאונה עצמה או מפגיעתו בה.

לפיכך אני קובעת כי הנאשם לא פנה למעורב ולא בירר מצבו לפני שנמלט ממקום התאונה.

האם נפגע המעורב כתוצאה מהתאונה

מהמסמכים הרפואיים מחדר מבית החולים שערי צדק (ת/1), עולה כי המעורב אושפז למשך 4 שעות והתלונן על כאבי ראש, כאבי צוואר ורעד בכל הגוף.

המעורב הביא עמו מסמכים רפואיים עדכניים אך אלו לא הוגשו לדרישת ב"כ הנאשם.

המעורב העיד כי הנזק הכולל התקרבות חוליות בעמוד השדרה, נמצא זמן מה לאחר התאונה. (פרוט' עמ' 7 ש' 17). לדבריו מאז התאונה הוא אינו עובד וסובל בעמוד שדרה גבי וצווארי ונימול ברגל שמאל (פרוט' עמ' 5 ש' 17, עמ' 6 ש' 3).

לדבריו בתחילה לא רצה להתפנות עד שהמשטרה והסדרן מתחנת המוניות יגיעו למקום (פרוט' עמ' 7 ש' 20-25).

מר ליימן העיד כי המעורב אדם מבוגר שרצה לוודא שהכל בסדר ולעשות צילום, אך לא ראו פציעה, ו"זה לא שהוא הרגיש לא טוב" (פרוט' עמ' 15 ש' 16-18).

הנאשם 2, מר עזריאל העיד כי המעורב נראה בסדר גמור ויצא מהרכב כעבור זמן קצר ודאג למונית ולמה שקרה לה. (פרוט' עמ' 18 ש' 13-15).

סבורה אני כי די במסמכים ת/1 שהוגשו ולפיהם הנאשם סבל מכאבים ורעידות כדי לקבוע כי המעורב נפגע באירוע. המאשימה לא טענה לחבלות של ממש, אלא לחבלה. (וראה פסקי הדין אליהם הפנה ב"כ המאשימה ת"פ 4759-05-13 ו- ע"פ 299/63)

לפיכך אני קובעת כי המעורב נפגע בתאונה.

האם הנאשם 1 היה מודע לפציעת המעורב

לדברי הנאשם 1 הפגיעה במונית לא נראתה לו כה חמורה (פרוט' עמ' 12 ש' 14).

לאחר התאונה הנאשם היה מודע לכך שהוזמן אמבולנס למקום לפי דיווחים שקבל ממר ליימן עוד אמר כי היה בשיחות עם בעל המונית מספר פעמים ודרש בשלוחו של המעורב (פרוט' עמ' 14 ש' 5-8).

מר ליימן העיד כי התקשרו אליו מספר דקות לאחר התאונה, לא ידע לומר מי התקשר אליו. לאחר שהגיע למקום התאונה ולאחר שנאשם 2 הפנה אותו למקום בו נמצא הנאשם, הנאשם אמר לו "לדאוג לפצוע, פצוע לא פצוע, ביקש שאבדוק מה קורה שם". (פרוט' עמ' 15 ש' 11-12)

סבורה אני כי הנאשם 1 לא ידע בשלב התאונה אם המעורב נפגע, אך חשד כי הוא נפגע ולכן בקש ממר ליימן לדאוג לפצוע.

לפיכך אני קובעת כי מדובר במודעות מסוג "עצימת עיניים" שכמוה כמודעות.

האם הנאשם 1 בקש ממר ליימן לדאוג לטיפול במעורב ולהזמין משטרה

מר ליימן הוגדר כמי שמטפל בנוער באותו אזור "ומחזיק אותם".

הנאשם 1 טען כי בקש ממר ליימן לוודא "שהכל בסדר" כלשונו ומיד לאחר עזיבת התאונה שלח אותו למקום. מר ליימן דיווח לו לדבריו כי במקום התאונה יש שוטרים ואמבולנס (פרוט' עמ' 13 ש' 27)

מר ליימן העיד כי התקשרו אליו, אף לא זכר מי התקשר אליו. לדבריו הוא הגיע לזירה ומצא בה את הנאשם 2 מר עזריאל, אשר עדכן אותו כי הוזמנו למקום משטרה ואמבולנס וכי הנאשם נמצא במרחק של 100-150 מטר מהמקום משקיף על הזירה. מר ליימן רץ לנאשם 1 שבקש ממנו לדאוג לפצוע. עוד העיד כי לא התקשר למשטרה ולאמבולנס כיוון שכבר התקשרו, אם כי המשטרה והאמבולנס הגיעו לאחר זמן רב. (פרוט' עמ' 15 ש' 8-15).

בחקירתו הנגדית ציין כי הנאשמים אמרו לו שהם דאגו שיגיע משטרה ואמבולנס ולא בקשו ממנו לקרוא לכוחות הצלה (פרוט' עמ' 26-27).

משכך אני קובעת כי מר ליימן הגיע לזירה לבקשת נאשם 1 או נאשם 2 על מנת לברר מה מצבו של המעורב אך לא התבקש לקרוא לכוחות הצלה.

אכיפה בררנית וסעיף האישום המתאים לעובדות המקרה

קבעתי שהמאשימה הוכיחה שהמעורב נפגע בתאונה, שהנאשם 1 היה מודע לאפשרות שהמעורב נפגע ולמרות זאת

עמוד 7

עזב את המקום התאונה לפני שברר את מצבו של המעורב ומבלי לקרוא לכוחות הצלה.

הנאשם 1 לא טען כי הוא נרדף על-ידי המאשימה אלא שמדובר בטעות בשיקול דעת בבחירת סעיף האישום. לפי דוקטרינת "הבטלות היחסית" אין מקום לפעול באופן קיצוני ולבטל את כתב האישום מקום שיש דרך מידתית יותר וצודקת לריפוי הפגם כגון הרשעה בסעיף אישום מתאים יותר. (ראו ע"פ 4909/02 **מדינת ישראל נ' בורביץ**, פ"ד נט(6)776)

מקבלת אני את טענת המאשימה כי ההבחנה בין סעיף 64א(א) לפקודה לסעיף 64א(ב) לפקודה הינה ביסוד הנפשי. כך עולה מנוסח הסעיפים.

סעיף 64א(א) לפקודה קובע:

"נוהג רכב המעורב בתאונה שבה נפגע אדם, אשר היה עליו לדעת כי בתאונה נפגע אדם או עשוי היה להיפגע אדם, ולא עצר במקום התאונה, או קרוב לו ככל האפשר, כדי לעמוד על תוצאות התאונה ולהזעיק עזרה, דינו - מאסר שלוש שנים."

סעיף 64א(ב) לפקודה קובע:

"נוהג רכב המעורב בתאונה שבה נפגע אדם, ולא עצר במקום התאונה, או קרוב לו ככל האפשר, כדי לעמוד על תוצאות התאונה, או עצר כאמור ולא הזעיק עזרה, דינו - מאסר שבע שנים."

ההבחנה בין הסעיפים ברורה. בסעיף קטן (א) מדובר ביסוד נפשי של רשלנות- אי מודעות לעובדה שנפגע אדם או שעשוי היה להיפגע אדם ואילו בסעיף קטן (ב) נדרשת מודעות לרכיבי העבירה ולעובדה שבועדות נפגע אדם. ידיעה כי כתוצאה מהתאונה נפגע אדם מצדיקה החמרה בענישה. עד 3 שנות מאסר בהפקרה שלא מדעת לעומת עד 7 שנות מאסר כשהמדובר בהפקרה מדעת.

בעבר האבחנה בין הסעיפים לא הייתה ביסוד הנפשי אלא בשאלה אם הנסיבות מלמדות כי יתכן ונפגע אדם לעומת נסיבות בהן יש להניח בוודאות כי נפגע אדם. בשני המקרים היסוד הנפשי לנסיבה העובדתית היה זהה - "ידע" או "היה עליו לדעת". (ראו ע"פ 5000/08 **סומך נ' מדינת ישראל**, מיום 22.3.09).

בתיקון 101 לפקודת התעבורה בצע המחוקק הפרדה ברורה בין סעיף קטן (א) לסעיף קטן (ב), וכך נכתב בדברי ההסבר להצעת החוק לתיקון פקודת התעבורה (מס') (104) החמרת הענישה בעבירת ההפקרה (התשע"א-2011, הצ"ח הכנסת, חוברת 394, מיום כ"ו בסיון התשע"א (28.6.11), עמ' 198:

עובדות שונים הבחנה שבמקרים רבים קשה ליישמה. מן

הראוילקבוע כיעבירה הפקרה תכלול מדרגה תנהגויות וחומרת עונשים בהתאם.

ראשית, מוצע לקבוע עבירה של הפקרה ברשלנות, לגבינו הגרכבה מעורבת באונה שבה נפגע אדם, אשר היה עליו לדעת כי כתב את אונה נפגע אעושויה היה להיפגע אדם, ולא עצר במקום התאונה כדי לעמוד על תוצאותיה ולהזיק עזרה. העונש על עבירה זו יהיה שלוש שנות מאסר, שהוא העונש המרביה קבועה ויום שבחוק העונשין, התשל"ז-1977, על עבירות הרשלנות (סעיף 64 א) (א) המוצע).

שנית, מוצע לקבוע עבירה אחת של הפקרה שתכלול את ההתנהגויות הקבועות היום בנפרד - אי-עזרה ואי-הגשת עזרה - כך שהעונש שיוטל על לנהגה מעורב בתאונה שבה נפגע אדם ולא עצר או לא הזיק את העזרה המתאימה (השבוע שנות מאסר) סעיף 64 א) (ב) המוצע). עבירה זו היא עבירה שהיטוד הנפשי הנדרש לה הוא מודעות, הן לטיבה התנהגותו והן להתקיימותן של נסיבות העבירה. יסוד נפשי זה כולל לפיה הדין גם עצימת עיניים.

כיום ובעת התאונה שבפני ההפרדה בין הסעיפים הינה ברורה והבסיס לאבחנה הינו היסוד הנפשי.

מהעובדות שהוכחו כאמור עולה כי הנאשם היה מודע בדרך של עצימת עיניים לכך שנפגע אדם.

לפיכך צדקה המאשימה כאשר החליטה לייחס לנאשם בכתב אישום עבירת הפקרה לפי סעיף 64 א) (ב) לפקודה. הגם שלעיתים הגישה המאשימה כתבי אישום לפי 64 א) (א) לפקודה מקום שמדובר היה בהפקרה מדעת, אין מקום לתקן עוול בעוול. אם התרשלה המאשימה בבחירת סעיף האישום המתאים בכתב אישום מסוימים אחרים, אין המסקנה הנכונה הנובעת מכך היא כי יש לתקן את כתב האישום דן באופן שסעיף האישום לא יהלום את עובדות כתב האישום וזאת כדי להתאים את כתב האישום לכתב אישום בהם שגתה המאשימה בבחירת סעיף האישום המתאים.

ככלל על המאשימה לבחור בסעיף החוק ההולם ביותר את נסיבות העבירה. כך נקבע בבג"ץ 7195/08 אבו רחמה נ' הפצ"ר, לא פורסם (מיום 1.7.09):

"מצב של פער משמעותי בין תיאור העובדות בכתב האישום לבין סעיף האשמה שנבחר, אשר נועד לשקף את הנורמה הפלילית שהופרה בגין אותן עובדות, עשוי להגיע כדי פגם מהותי בעריכתו של כתב האישום. מדובר בפגם שעניינו בחירת הנורמה הפלילית שנועדה לשקף את מהות העבירה שנעברה בקשר לאירוע עובדתי נתון, ואת מידת חומרתה. הנורמה הפלילית ממקמת את האירוע העובדתי במשבצת הנורמטיבית המתאימה, והעונש הקבוע בצידה של אותה נורמה מגדיר מראש את מידת החומרה שהמחוקק מייחס למעשה ההפרה. בחירת התביעה בסעיף אישום מסוים מבין עבירות חלופיות אפשריות, מקרינה על דרך תפיסתה של התביעה את טיבו של המעשה נשוא האישום, ואת חומרתו היחסית במידרג מידות החומרה של הנורמות שהמחוקק הגדיר במארג הנורמטיבי הפלילי הכולל. כלל יסוד בהכנת כתב אישום הוא כי מבין חלופות אפשריות של סעיפי עבירות, על התביעה לבחור באופציה הנורמטיבית-עונשית ההולמת ביותר את טיבו של האירוע הפלילי, כפי שהוא מתואר בפרשת העובדות בכתב האישום. וכך, פרשת עובדות המתארת ארוע חמור ביותר, המגולמת בסעיף אשמה המבטא נורמה פלילית מתונה וקלה, עשויה להצביע על חוסר מיתאם בין העובדות לבין סעיף האשמה, העלול להגיע

כדי פגם מהותי בכתב האישום. מקום שמצויה נורמה פלילית חלופית ההולמת יותר את מערכת העובדות, המבטאת ביתר התאמה את מהות מעשה ההפרה הנטען, יש לבחור בה. חוסר מתאם מהותי כזה בין מערכת העובדות לבין סוג העבירה בו הואשם הנאשם עשוי, בנסיבות מסוימות, קיצוניות במהותן, להצדיק התערבות שיפוטית לתיקון הליקוי.

הרשעת הנאשם בעבירה לסעיף 64א(א) משמעותה להפוך את היוצרות ולהרשיע את הנאשם בסעיף שאינו הולם את עובדות כתב האישום ולכך אין מקום.

אשר על כן אבחן את טענת הנאשם ל"הגנה מן הצדק" בשל אכיפה בררנית רק על בסיס ההבחנה בין סעיף 64א(ב) לעבירה של אי מסירת פרטים לפי תקנה 144 לתקנות התעבורה.

דוקטרינת ההגנה מן הצדק, אכיפה בררנית ונטל ההוכחה

נקבע כי טענת הגנה מן הצדק היא טענה שיש לקבלה במשורה במקום בו יש לתקן עוול ממשי שנעשה כלפי הנאשם במעשיה הנפסדים של רשויות התביעה. אמנם מאז פס"ד יפת (ע"פ 3737/94 יפת נ' מדינת ישראל, פ"ד נ(2) 221) בו נקבע כי יש לעשות בטענה זו שימוש מקום שרשויות התביעה פעלו בשרירות וממניעים זרים עד כדי רדיפת הנאשם, רוככו הדרישות ודי ברשלנות של ממש כלפי הנאשם בעצם הגשת האישום או באופן הגשתו אך יחד עם זאת מדובר עדיין במעשים נפסדים כלפי הנאשם באופן שהנאשם נפגע ותחושת הצדק של בית המשפט מזדעקת.

הסמכות לקבוע באילו סעיפי אישום יואשם נאשם נתונה לשיקול דעתה הבלעדי של התביעה. בהקשר זה עומדת לתביעה כרשות שלטונית חזקת התקינות. (ראו ת"פ (רמ') 21768-11-10 מדינת ישראל נ' צורני, מיום 5.11.13). על הטוען כנגד סבירות פעולת הרשות הנטל להראות כי נערכה לכאורה הבחנה לא ראויה בין שווים.

לעניין רמת ההוכחה, הנדרשת נקבע בע"פ 6328/12 מדינת ישראל נ' פרץ, מיום 10.9.13, כי כדי לבסס את טענת האכיפה הבררנית, על הנאשם להוכיח:

"כי לאורך זמן ובאופן שיטתי (או קרוב לכך) קיבלו הרשויות המינהליות במקרים דומים החלטות שונות מאלה שנתקבלו במקרה שלו...".

בבג"צ 7195/08 אבו רחמה נ' מדינת ישראל, נקבע כי חוסר מתאם מהותי בין מערכת העובדות לסעיף האישום עשוי בנסיבות קיצוניות להצדיק התערבות שיפוטית לתיקון הליקוי.

שיקול הדעת של התביעה צריך להבחן בעקרונות כלליים של המשפט המנהלי לפיהם, השיקולים צריכים להיות ענייניים, הוגנים ותמי לב. עוד נקבע בפסק דין אבו רחמה כי דוקא השיקולים להעמיד לדין בגין סעיף אישום כזה או אחר נגישים יותר לביקורת שיפוטית.

יחד עם זאת השופט אינו הופך ל"תובע על" ובהפעילו את כלי הביקורת השיפוטי הוא אינו מחליף את שיקול דעתה של

התביעה. נוכח האמור הכירו בתי המשפט ב"מתחם אפשרויות סביר" להחלטות התביעה, כאשר התערבותו של בית המשפט שמורה רק למקרים חריגים שבהם נופלת ההחלטה מחוץ למתחם. (ראו ת"פ (י-ם) 37260-08-11 **מדינת ישראל נ' סגל**, מיום 26.7.12).

בע"פ 4855/02 **מדינת ישראל נ' בורוביץ**, פ"ד נט(6) 766 (להלן: "**פס"ד בורוביץ**") נקבעו 3 שלבים לבחינת טענת אכיפה בררנית. בשלב הראשון יש לזהות את הפגם שנפל בהחלטת הרשות במנותק משאלת האשמה או החפות. בשלב השני לאחר שזוהה פגם על בית המשפט לבדוק אם בקיום ההליך הפלילי חרף הפגמים יש פגיעה חריפה בתחושת הצדק וההגינות. בשלב השלישי ככל שנקבע כי אכן יש פגיעה חריפה בתחושת הצדק וההגינות יש לבדוק אם יש אמצעי מתון יותר מביטול כתב האישום כדי לרפא את הפגם.

מן הכלל אל הפרט

האם נפל פגם בהחלטת הרשות

תקנה 144 לתקנות התעבורה קובעת:

"(א) נוהג רכב המעורב בתאונה שכתוצאה ממנה נגדם או נפגע, יפעל לפי הוראות אלה:

(1) יעצור מיד את הרכב במקום התאונה או קרוב אליו ככל האפשר, ולא יזיזו ממקומו אלא אם יש הכרח להשתמש ברכב לצורך ביצוע האמור בפסקה (2) או אם שוטר הרשה את הדבר;

(2) בהתאם לנסיבות המקרה ומקום התאונה, יגיש לכל אדם שנפגע באותה תאונה עזרה מתאימה ובמיוחד -

(א) ידאג למניעת כל נזק נוסף לנפגע;

(ב) יגיש לנפגע עזרה ראשונה שביכולתו להגיש על פי הכשרתו;

(ג) יזעיק למקום התאונה את שירותי ההצלה המקצועיים הנחוצים על פי נסיבות המקרה ובין השאר, אמבולנס, משטרה ומכבי אש;

(ד) ימתין ליד הנפגע עד להגעת שירותי ההצלה המקצועיים;

(ה) במקום שאין אפשרות לפנות את הנפגע באמבולנס ידאג להעברתו ברכב מתאים אחר לתחנת עזרה ראשונה, לבית חולים או לרופא.

(3) ימסור לשוטר, או לאדם שנפגע או לנוהג רכב אחר המעורב באותה תאונה, או לכל נוסע או אדם שהיה בחברתו של הנפגע, את שמו ומענו, את מספר רישיון הנהיגה ומספר הרישום של הרכב שהוא נוהג בו ושם בעליו ומענו, ויציג לפי דרישתם את רישיון הנהיגה, רישיון הרכב או תעודת הביטוח ואת

תעודת הזיהוי שלו אם היא נמצאת ברשותו וירשה להעתיק כל פרט הרשום בהם;

(4) יודיע מיד ככל האפשר ובאמצעי הקשר המהירים ביותר לתחנת המשטרה הקרובה למקום התאונה על אירועה ויפרט בהודעה את -

(א) שמו ומענו;

(ב) מקום האירוע ומקום הימצאו הוא, ואם ידוע לו - גם שם האדם שנפגע ולאיזה מקום הועבר לטיפול.

(5) (נמחקה).

(ב) לא יזיז אדם רכב המעורב בתאונה כאמור בתקנת משנה (א), אלא אם הרשה שוטר לעשות כן, או אם יש הכרח בכך לצורך הגשת עזרה למעורבים בתאונה זו.

תקנה 144 מטילה חובות על מי שמעורב בתאונה וביניהן החובה שלא להזיז את הרכב ולהגיש עזרה לאדם שנפגע.

האבחנה בין תקנה 144 לתקנות לבין על סעיף 64א(ב) לפקודה אינה פשוטה על פניה ולמעשה אינה עולה מפשט לשונו של החוק וכרוכה במדיניות התביעה ופרשנות החוק והיחס בין הסעיפים.

הנאשם 1 אינו טוען כי סעיף 64א(ב) אינו הולם את עובדות המקרה אלא טוען כי במקרים דומים למקרהו של הנאשם הסתפקה המאשימה בהגשת כתב אישום בעבירה לפי תקנה 144 ואין לעשות איפה ואיפה בין נאשמים.

כחיזוק לטענתו מצוין ב"כ הנאשם 1 כי החשדות בגינם נחקר הנאשם במשטרה (ת/4) היו על עזיבת מקום התאונה ולא על הפקרה. בחקירתו אישר השוטר שגבה את ההודעה מנאשם 1 כי חקר את הנאשם לגבי תקנה 144 ולא לגבי הפקרה, כיון שלדבריו "באותו רגע לא היה לי את כל הפרטים ולא יודע להגיד אם זה תקנה 144 או 64" וכי "השינוי נוצר שכל תיק מגיע לתביעות או לפרקליטות והם מחליטים, אני לא חושב שאני המלצתי על התיק". (פרוט' עמ' 11 ש' 8-11).

כפי שציינתי בהחלטתי מיום 24.10.17 כאשר יש חפיפה בין עבירות, ללא הנחיה מוסדרת של הפרקליטות או התביעה המשטרתית החשש לשוני באופן היישום והפרשנות במקרים דומים גובר. בהעדר כללים עשויה בחירת סעיף האישום להיות מושפעת מתפיסת עולמו של התובע שניסח את כתב האישום אשר עלולה לגרום לשונות.

בעניין דנן פרסם פרקליט המדינה הנחיה רק בשנת 2017, שנה לאחר שהוגש כתב האישום כנגד הנאשם.

עצם העובדה שלא הייתה הנחיה אחת ברורה קודם להנחיית פרקליט המדינה, אינה מחייבת מניה וביה את המסקנה כי הייתה אכיפה בררנית, ועל הנאשם להוכיח כי ישנם פערים משמעותיים בין אופן התנהלות המשטרה והפרקליטות בדרך כלל לבין מקרה דנן.

יצוין כי אין הנחיית פרקליט לגבי כל העבירות הפליליות ובחירה בין סעיפי האישום בכתב האישום נעשית באופן שגרתי

בשיקול דעת הפרקליט או התובע המטפל בתיק לפי לשון החוק והעבירה ההולמת את נסיבות המקרה.

ראוי שבמקרים בהם ישנן מספר עבירות שיכולות להלום את אותו האירוע ייתן פרקליט המדינה דעתו לעניין ויפרסם הנחיות מסודרות כדי לייצר אחידות בהגשת כתבי אישום. כך נקבע למשל לגבי עבירת של נהיגה הגורמת לסיכון חיים, החמורה יותר מעבירות אחרות של נהיגה בקלות ראש, ברשלנות או נהיגה פוחזת. כך נקבע בע"פ 1214/08 אלעס נ' **מדינת ישראל**, מיום 15.12.08:

"טענתו האחרונה של בא כוח המערער נוגעת לאופן הבחירה של התביעה בין סעיפי אישום שונים הנוגעים לעבירות נהיגה. בשנים האחרונות התפשטה, בעיקר בדרום הארץ, תופעה של מרדפים המסכנים חיי אדם. לאור זאת עלתה בעבר השאלה האם ניתן להרשיע בגין התנהגות זו בעבירה של סיכון חיים. בעניין אלקורעאן השבנו על כך בחיוב ואף הבענו עמדתנו כי על הערכאות הנמוכות להחמיר את הענישה בגין התנהגות זו על מנת להילחם בתופעה.... עם זאת עמדנו על כך כי מוטב שפרקליטות המדינה תגבש מדיניות אחידה באשר להגשת כתבי אישום בגין העבירות השונות הנקשרות לתופעה זו הוצגה בפנינו בדיון על-פה הנחיית פרקליט המדינה שנכתבה לאור המלצה זו המגדירה את המבחנים לפיהם יוחלט בכל מקרה ומקרה האם להגיש כתב אישום בגין עבירה של סיכון חיים."

וראו בעניין זה גם בע"פ 3383/05 **אנואר נ' מדינת ישראל**, מיום 17.4.05. מרגע שיש הנחיית פרקליטות יכול בית המשפט לבחון את החלטת המדינה להעמיד לדין בגין עבירה זו או אחרת לפי הקריטריונים שנקבעו בהנחיות פרקליט המדינה. כך נפסל סעיף אישום בע"פ 106/17 **מסיקה ואח' נ' מדינת ישראל**, מיום 30.1.18 על בסיס אי עמידה בקריטריונים.

עם זאת אין לומר שכל אימת שאין הנחיות כתובות משמע שיש לקונה המחייבת את המסקנה כי קיימת אקראיות בהגשת כתבי האישום.

גישה זו תוביל למדרון חלקלק לפיה אין להניח לעולם חזקת תקינות במעשה התביעה, ויש להניח לעולם אי-תקינות. אינני מקבלת גישה זו.

מאותה סיבה, אין לקבל גם את הטענה כי חוסר היכולת של המאשימה לגבש נתונים כדבעי מעידה על חוסר אחידות ואקראיות באופן בחירת סעיפי האישום.

אבחנה בין העבירות לפי הנחיות פרקליט המדינה

מהנחיות פרקליט המדינה עולה כי אין לומר בפסקנות כי תקנה 144 לתקנות אינה מהווה חלופה אפשרית בנסיבות דומות. לא יאה זה מוגזם לומר כי ההנחיה כולה נועדה להסדיר את הבחירה בין הגשת כתב אישום בעבירה לפי תקנה

144 לבין עבירת ההפקרה לפי סעיף 64א לפקודה, שכן על פי ההנחיות ניתן לבחור בין סעיפים קטנים א ל-ב שבסעיף 64א לפי לשון החוק, כפי שציינתי לעיל.

מההנחיות עולה כי מקום שבו הנאשם לא היה מודע לפגיעה לא בכח ולא בפועל כמו בעבירת ההפקרה לפי סעיף 64א, ניתן להסתפק בהעמדה לדין לפי תקנה 144. לפי סעיף 9 להנחיות כדי להכריע באיזו עבירה יואשם הנאשם על התובע ליתן דעתו למכלול הנסיבות הקשורות לביצוע העבירה ובין השאר לנסיבות האירוע, לחומרת הפגיעה, לאופי ההפקרה, למשכה, להתנהלות המפקיר בשעת התאונה ולאחר עזיבתו את מקום התאונה, למידת הפרת החובות שהוטלו על הנהג כמעורב בתאונה עם נפגעים, לביצוען של עבירות נוספות ולמידת שיתוף הפעולה עם גורמי האכיפה. וכך נאמר בסעיף 11 להנחיות:

"במקרה שבו עולה מהראיות כי ההפקרה ארעה בשל איבוד עשתונות רגעי תוך שהמפקיר התעשת תוך דקות ספורות, שב לזירת התאונה לצורך הושטת עזרה ופעל בהתאם לשאר חובותיו על פי דין ולא נגרם כל נזק ממשי לנפגע בשל ההפקרה, יטה התובע להעמיד לדין לפי תקנה 144 בלבד, או אף שלא להעמיד לדין כלל."

הגם שלא היו הנחיות פרקליט המדינה בתקופה בה הוגש האישום נגד הנאשם, אין לומר כי במקרה דנן ישנן נסיבות מקלות המצדיקות האשמה בתקנה 144 לפי הנחיות הפרקליטות הקיימות כיום. הנאשם 1 פגע במעורב ונמלט מהמקום בידיעה שיתכן ונהג המונית נפגע. הוא נסע מהמקום לביתו והסגיר עצמו רק בבוקר תוך שהוא משוחח עם מר ליימן כדי לדעת מה קורה במקום. מדובר באירוע חמור ללא הנסיבות המקלות כאמור לעיל.

על אף שלא היו הנחיות מסודרות עובר להגשת כתב האישום, ראוי לבחון בנוסף ולמען הזהירות אם הפסיקה יצרה הבחנה בין הסעיפים שעשויה ללמד על האופן בו יש לבחור בין הסעיפים.

עמדת הפסיקה לגבי היחס בין העבירות

בפסיקה פורטו הנסיבות ההולמות הרשעה בעבירת הפקרה לפי סעיף 64א(ב) לפקודה.

בע"פ 12039/04 אשר נ' מדינת ישראל, מיום 16.6.05 הורשע נאשם בעבירת הפקרה לפי סעיף 64א(ב) כאשר על פי הנסיבות הוא פגע עם רכבו באשה שהתפרצה לכביש ונפטרה מפציעה. הנאשם לא הואשם בגרימת התאונה אלא בהפקרתה של המנוחה. בית המשפט קבע:

"העבירה החמורה בה הורשע המערער, שעניינה בהפקרה לאחר פגיעה, קובעת עונש כבד של 9 שנות מאסר בצידה. בכך באה לידי ביטוי השקפת המחוקק אשר להתנהגות המצופה מנהג שפגע באחר, גם אם לא באשמתו וגם במקרים בהם אין בסיוע על ידי הנהג הפוגע כדי להקל על מצבו של הקורבן."

עמדתו של המחוקק בהקשר זה הנה ברורה וחד משמעית. המבקש לנהוג בכביש נושא על כתפיו אחריות כבדה. במסגרת זו עליו לעשות כל שביכולתו לשמור על בטיחותם ושלמות גופם של האחרים העושים שימוש בדרך, בין אם כנהגים ובין אם כהולכי רגל. האחריות המוטלת על הנהג אינה מתמצית אך בשמירה על כללי התנועה, אלא זו רחבה יותר וכוללת, בין היתר, הושטת יד למי שנפגע על ידו, גם במקרים בהם הפגיעה אינה כרוכה בביצוע עבירה על ידי הפוגע".

בע"פ 5000/08 סומך נ' מדינת ישראל, מיום 22.3.09 נקבע באשר לעבירת ההפקרה:

"העבירה חלה על כל מעורב בתאונה, בלא קשר לשאלת אחריותו לתאונה. הנורמה של איסור על הפקרה, מעבר לתכליתה להגן על הנפגע ולהקל על אכיפת החוק ביחס לנהגים עבריינים, נועדה לעגן במשפט את החובה המוסרית החלה על אדם המעורב באירוע פוגעני לסייע לזולתו שנפגע, לדאוג לשלומם ולהציל את חייו. חובה מוסרית זו קיבלה לבוש משפטי מחייב במסגרת חוק המשקף קיומה של אמנה חברתית המושתתת על יסודות של אתיקה וערכים אנושיים. היא משקפת התפתחות בתפיסה בדבר החובה להושיט עזרה לאדם המצוי בסכנה בכלל, ולנפגע בתאונה בפרט. היא מרחיבה את החובה החוקית של אדם להושיט עזרה לאדם אחר המצוי בסכנה ...

בקובעו עונשים חמורים לעבירת ההפקרה על שתי חלופותיה ביטא המחוקק את גישתו בדבר כובד האחריות המשפטית והמוסרית הרובצת על נהג מעורב בתאונות דרכים, היודע או חייב לדעת, כי אדם עשוי היה להיפגע או בפועל נפגע, לעצור את מכוניתו ולבדוק את תוצאות התאונה, ולהיות נכון להגיש עזרה לנפגע, גם אם הדבר לא היה מועיל עוד להחזיר את הקרבן לחיים, או לא היה מועיל להקל על חומרת פגיעתו. אחריות מוסרית-משפטית זו רחבה בהרבה מעצם החובה להקפיד על כללי התעבורה בכבישים. היא משקפת אחריות המוטלת על מעורב בתאונה להושיט עזרה למי שנפגע ושרוי במצב של חוסר ישע בפגיעתו, בלא קשר הכרחי לשאלת אשמו של הנהג לתאונה."

דברים אלו מחדדים את האשמה המוסרית שיש בעבירת הפקרה שאינה כרוכה רק באי השארת פרטים. גם מקום בו הנאשם לא אשם בעצם קרות התאונה, ואין בעצם הישארותו בזירה כדי להועיל בוודאות למי שנפגע בתאונה התוצאה היא זהה. אם לא נשאר הנאשם במקום התאונה הרי שהפקיר את הנפגע לגורלו וראוי כי יורשע בעבירת הפקרה.

קביעות אלה של בית המשפט צוטטו גם בת"פ (מרכז) 38270-2-11 מדינת ישראל נ' לוי, מיום 17.4.13, בו דחה בית המשפט את טענת הנאשם לאכיפה בררנית לפיה ניתן היה להאשים נאשם שפגע בבני זוג במשאיתו וגרם למותם, בעבירה לפי תקנה 144 לתקנות וקבע:

"תכלית החוק, למנוע מקרים כמו זה שבפנינו, משבחר הנאשם לנטוש את זירת התאונה, חרף מודעותו לחומרתה ולעובדה שבגדרה נפגעו בני אדם - הוא נכנס בגדר הוראת החיקוק המחמירה המיוחסת לו".

יצוין כי בעבר היו מקובלות אבחנות של ממש בין תקנה 144 לתקנות לבין סעיף 64א לפקודה. במאמרו "חובות נוהג כלי רכב כלפי נפגע בתאונות דרכים", משפטים ו' (התשל"ה-התשל"ו), עמ' 477-451, מנתח פרופ' ש.ז. פלר את

הסעיפים הללו בצד סעיפים נוספים ומצביע על מספר אבחנות ביניהן על בסיס פונקציית המטרה של הסעיף ולאיוז מידת מעורבות בתאונה היא מתייחסת.

לשיטתו תקנה 144 לתקנות נועדה לאפשר את חקירת התאונה באופן שכל המעורבים שנכחו באירוע מחויבים להשאיר את הזירה כמות שהיא וכן לטפל במי שנפגע ממנה או לקרוא לסיוע. סעיף 64א לפקודה לעומת זאת מתייחס לחובה המוסרית שלא להפקיר פצועים לאחר תאונת דרכים ולכן הסעיף מחמיר את הדרישה ואת הענישה בצידה.

במשולב עם פונקציית המטרה יש הבדל בגורם עליו מוטלת החובה. תקנה 144 מטילה חובה על מי ש"מעורב" בתאונה בכל דרך שהיא ולא רק על מי ש"גרם" לתאונה ואילו סעיף 64א לפקודה מתייחסת לנהג שרכבו גרם לתאונה.

בניתוחו המעמיק הסביר פרופ' פלר כי ככל שמדובר רק בהפרת החובה "להגיש עזרה" נכון יהיה להבחין בין תקנה 144 לסעיף 64א רק לפי זיקת המעורב לתאונה. אם מדובר במי שנהג ברכב הפוגע יש להאשימו בסעיף 64א ולא בתקנה 144. בהטעמו כי **"אין נורמות אלה מהוות מסגרות חילופיות לשיבוץ אותה מערכת עובדתית"** (שם, עמ' 460).

עוד ציין פרופ' פלר כי יש נסיבות שיצדיקו אישום במספר עבירות הן לפי תקנה 144 והן לפי סעיף 64א. כך למשל כאשר אדם הפר לא רק את חובתו כנהג להגיש עזרה לפי סעיף 64א אלא את חובתו להשאיר פרטים לפי תקנה 144. יצוין כי הדבר אפשרי גם לפי סעיף 186 לחוק סדר הדין הפלילי [נוסח משולב] התשמ"ב - 1982:

"בית המשפט רשאי להרשיע נאשם בשל כל אחת מן העבירות שאשמתו בהן נתגלתה מן העובדות שהוכחו לפניו, אך לא יענישנו יותר מפעם אחת בשל אותו מעשה."

פרופ' פלר הרחיב בנושא משמעות גרימת התאונה בסעיף 64א וניתוחו העלה כי אין מדובר ב"גרם" במובן של אחריות ואשם לקרות התאונה, אלא במובן שהרכב באופן עובדתי גרם לתאונה.

פרופ' פלר ניתח מקרה של תאונה שנגרמה כתוצאה מהתפרצות לכביש של הולך רגל כאשר הנהג לא אשם כלל בתאונה אלא הולך הרגל. במקרה זה כיון שהרכב הוא "הגורם" העובדתי לתאונה ניתן להרשיע את הנהג בעבירה לפי סעיף 64א. [ניתוח זה הוביל לתיקון החוק לאחר פס"ד ע"פ 330/73 אליסף נ' מדינת ישראל, פ"ד כח(1)212]

יצוין כי לא ברור עד כמה הניתוח דלעיל עודו אפשרי נוכח תיקון סעיף 64א לפקודה בשנת 1979 (חוק לתיקון פקודת התעבורה (מס' 15), התש"ם - 1979, ס"ח 22), במסגרתו שונתה הרישא מ "נוהג רכב שתוך נהיגה גרם לתאונה" ל- "נוהג רכב המעורב בתאונה" בדומה לנוסח של תקנה 144, אלא שמטרת המחוקק דאז הייתה לשנות את קביעת בית המשפט העליון כי יש צורך באשמה בגרם התאונה כדי להרשיע בעבירת הפקרה.

הדברים עולים גם מדברי ההסבר של הצעת החוק: **"סעיף זה נוקט לשון ובית המשפט מפרש את הדיבור 'גרם לתאונה' על דרך הצמצום לאמור שהחובה חלה על מי שהתאונה נגרמה ברשלנותו הוא ולא ברשלנות זולתו. מן הראוי שייקבע כי כל נוהג רכב המעורב בתאונה יהיה חייב להגיש עזרה לנפגע בתאונה"**. (ה"ח תשל"ט מס' 1369 עמ' 156, 164).

משכך ראוי להמשיך ולבצע את ההבחנה שקדמה לתיקון החוק. ועם זאת, זהות המילים המתארות את מי שחלה עליו החובה הובילה לדואליות שבין הסעיפים ולמעשה לקושי שהעלה ב"כ הנאשם בקביעת סעיף האישום ההולם.

(ש"ז פלר עמד על קשיים אלו, בספרו "יסודות דיני עונשין" כרך א', תשמ"ד 382-383 וראו גם בע"פ 1977/05 **גולה נ' מדינת ישראל**, מיום 2.11.06)

לפי הניתוח כאמור המקרה שבפני בא בגדרו של סעיף 64א לפקודה ולא בגדרה של תקנה 144 לתקנות הן על בסיס פונקציית המטרה והן לפי מידת המעורבות. כתב האישום שהוגש כנגד הנאשם 1 מייחס לו גם אחריות לתאונה. לא די בתקנה 144 שמשקפת פונקציית מטרה נפרדת מסעיף 64א וכשהנאשם הוא לא רק "מעורב" כפשוטו בתאונה אלא הגורם לה.

אצטט מדברי כב' השופט מ' חשין ברע"פ 3626/01 **ויצמן נ' מדינת ישראל**, פ"ד נו(3) 187, 198 (להלן: "**פס"ד ויצמן**):

"עבירת ההפקרה אחרי פגיעה עבירה קשה היא; לא עוד אלא שעבירה היא הפוקדת עצמה עם העבירות שיש בהן כיעור. הנה זה שרוע על הכביש, מתבוסס בדמו, אדם שזה עתה נפגע בתאונה שהנהג היה מעורב בה - אדם שאפשר ניתן לעזור לו, אפשר ניתן להצילו - ותחת אשר יעצור ויושיט עזרה לפגוע, לוחץ הנהג על דוושת ההאצה ובורח מן הזירה למלט נפשו מחיוב בעונשין. חומרה וכיעור אלה שבמעשה הנהג הביאו לבריאתה של העבירה ולקביעת עונש חמור בצדה: תשע שנות מאסר."

הרשעה בעבירת ההפקרה במקום בעבירה של אי השארת פרטים חוטאת לעובדות האישום ולמטרת המחוקק המבקש להתמודד עם התופעה המסוכנת והבלתי מוסרית של הפקרת נפגעי תאונות הדרכים.

יודגש כי מאז פרסומו של מאמרו של פרופ' פלר תוקן החוק כאמור בעקבות חלק מהערותיו, אך ניתוחו של עבירות ההפקרה ואי השארת הפרטים התקבל גם בפסיקה. [ראו למשל: פס"ד ויצמן, ע"פ 1977/05 **גולה נ' מדינת ישראל**, מיום 2.11.06 וע"פ 2247/10 **ימיני נ' מדינת ישראל**, פד סד(2) 666]

מהאמור הגעתי לכלל מסקנה כי סעיף 64א לפקודה ולא תקנה 144 לתקנות מתאים לעובדות כתב האישום ומשקף את חומרתן של הנסיבות.

גם מהפסיקה עולה כי הנסיבות המתוארות בכתב האישום מצדיקות העמדה לדין לפי סעיף 64א לפקודה המחמיר יותר ולא די בתקנה 144. משכך לו הייתה המאשימה מייחסת לנאשם 1 עבירה לפי תקנה 144 בלבד, מדובר היה בשגגה ובעיוות.

כאמור, גם לפי הנחיית פרקליט המדינה התקפות כיום שאינן דנות בפונקציית המטרה או בסוג המעורב אלא בחומרת

המקרה, וגם בהנחה שאלו לא היו נורמות מחייבות בפרקליטות אין מדובר בנסיבות מקלות וחריגות המצדיקות את העמדה לדין לפי תקנה 144 לתקנות.

בנסיבות המקרה שלפני אין מדובר במקרה מקל המצדיק חריגה מהכלל של שימוש בסעיף 64(א) לפקודה והעמדה לדין על תקנה 144 בלבד.

פועל יוצא מהאמור הוא שבמסגרת טענתו לאכיפה בררנית, צריך הנאשם להוכיח כי פעמים רבות ובאופן שיטתי וסדרתי שגתה המאשימה והעמידה לדין נאשמים בנסיבות דומות בעבירה לפי תקנה 144. הצורך בהוכחת השגיאות באופן שיטתי, חשוב במיוחד מקום שבו פעלה המאשימה לפי עמדת בית המשפט לפי עקרונות הצדק והמוסר במקרה דנן. שכן אין מתקנים עוול בעוול.

האם עלה בידי הנאשם 1 להוכיח את האכיפה הבררנית

במקרה דנן לא טען הנאשם 1 כי הוא הופלה אל מול נאשמים אחרים משיקולים לא ענייניים או בכוונת זדון, אלא כתוצאה מחוסר אחידות בהגשת כתבי אישום הנובעת לטענתו מכך שהנושא לא הוסדר עד לנוהל פרקליט המדינה שפורסם לאחרונה. ב"כ הנאשם 1 הביא מספר דוגמאות מתיקים שונים אותם השווה לתיק דנן.

המאשימה העבירה לידי ב"כ הנאשם 1 26 תיקים בלבד. לטענת ב"כ המאשימה לא עלה בידה למצוא תיקים נוספים. בנוסף לאלו צורף מצא ב"כ הנאשם תיק נוסף.

בהחלטת מיום 24.10.17 בחנתי מספר תיקים אליהם הפנה הנאשם 1 אשר לטענתו מעידים על אכיפה בררנית. לאחר בחינת התיקים לא מצאתי הצדקה להגשת כתב אישום בעבירה של אי מסירת פרטים במקום עבירת הפקרה בתיק אחד בלבד והוא בת"ד (י-ם) 8820-05-16 **מדינת ישראל נ' לוי**, שם הוגש כנגד הנאשם כתב אישום בעבירות לפי תקנה 144 של אי עצירה, אי הודעה ואי הגשת עזרה. מדובר בנסיעה לאחר שבעטיה נפגעה ילדה בת 4 שעמדה מאחורי הרכב יחד עם אמה. הילדה הובלה באמבולנס לבית חולים ונזקקה לטיפול רפואי עקב התאונה. הנאשם עזב את מקום התאונה מבלי לדווח על התאונה או לסייע לנפגעת.

סבורה אני כי במקרה זה אכן שגתה המאשימה כאשר הסתפקה בסעיף אישום לפי תקנה 144 והנסיבות הצדיקו ייחוס סעיף של הפקרה.

בסיכומי הפנה ב"כ הנאשם 1 לתיקים נוספים בהם הוגשו כתבי אישום בעבירה של אי מסירת פרטים בלבד מקום שהיה לטענתו צריך להגיש כתב אישום בגין עבירה של הפקרה אשר אני סבורה שעל פניהם היו חמורים פחות מהתיק שבפני .

בת"ד (י-ם) 750-06-15 **מדינת ישראל נ' אטיאס**, לא שמר הנאשם מרחק מספיק והתנגש ברכב לפניו וגרם לחבלת הנהג ברכב ולפגיעה ברכבים. הנאשם ברח ממקום התאונה. מדובר במקרה חמור פחות בשל אופן הפגיעה חזית אחור.

בשונה מתאונה חזיתית. האמור נכון גם לגבי תיק ת"ד (ת"א) 4610-12-16 **מדינת ישראל נ' יצחק**, ת"ד (ת"א) 1030-05-16 **מדינת ישראל נ' טאץ'**, כך גם לגבי ת"ד (חי') 332-10-14 **מדינת ישראל נ' אסדי**.

האמור נכון בת"ד (חי') 1131-10-14 **מדינת ישראל נ' קוניקוב** שם מדובר בפגיעה קלה בהולך רגל שלבסוף כלל לא הוכחה. בת"ד (חי') 102342-01-11 **מדינת ישראל נ' קוסטיצקי**, מדובר במקרה של פגיעה קלה ביותר בהולכי רגל וגם בת"ד (י-ם) 2760/08 **מדינת ישראל נ' שרון**, מדובר היה בתאונה קלה יחסית.

ת"פ (י-ם) 14208-01-11 **מדינת ישראל נ' רבינוביץ**, מדובר בנאשם שהורשע במתן רשות לאחר לנהוג ללא רשיון נהיגה, גרימת תאונה קשה בה אבד הנהג שליטה על הרכב, עלה על המדרכה ופגע באשה ובתינוקת וגרם לתינוקת לחבלה קשה ולנזק פרמננטי. הנאשם רץ אל הנפגעים, ירד הרים את התינוקת, התקשר למד"א וכשנתבקש למסור את פרטיו ניתק את השיחה ונמלט מהמקום. כיוון שבמקרה זה התקשר הנאשם למד"א ולא הוא שנהג בעצמו ברכב, ניתן לומר כי נסיבות המקרה חמורות פחות מהפקרה.

בתיקים הבאים אכן לא מובן מדוע הוגשו כתבי אישום בעבירה של אי השארת פרטים ואי סיוע לפי תקנה 144 חלף עבירת הפקר.

בתיק שפרטיו הושחרו **מדינת ישראל נ' מייקל**, הואשם נאשם במספר עבירות ובהן גרימת תאונת דרכים ונהיגה בפסילה וכן אי השארת הפרטים, כאשר בנסיבות המקרה לא שמר על מרחק והתנגש ברכב שלפניו והדף אותו על רכב נוסף, תוך התנגשות חוזרת בדופן השמאלית של הרכבים. בתאונה היו מספר נפגעים והנאשם ברח רגלית מהמקום. אכן מדובר במקרה חמור שהצדיק ייחוס של עבירת הפקרה.

בת"ד (י-ם) 7987-11-14 **מדינת ישראל נ' גית**, נהג נאשם וחצה צומת ברמזור אדום וגרם לתאונת דרכים קשה תוך גרימה לרכב אחר לסטות ולתנגש במעקה. הנהגת ברכב נפצעה קשה עם חבלות של ממש. הנאשם ברח מן המקום מבלי להזעיק את שירותי ההצלה. גם מקרה זה חמור מן המקרה שבפני ומצדיק ייחוסה של עבירת הפקרה ולא ברור מדוע הסתפקה המאשימה בעבירת אי מסירת פרטים. מקרה דומה מאוד נדון ברע"פ 4210/15 **בלאל נ' מדינת ישראל**, וגם שם מסיבה לא ברורה הסתפקה המאשימה בייחוס עבירת אי מסירת פרטים (אם כי לא הוצג כתב אישום ולא ידוע באיזו עבירה מקורית הואשם הנאשם).

בתיקים הבאים לא הוגשו כתבי אישום אך בהנחה שההרשעה הייתה בעבירה שיוחסה לנאשם בכתב האישום אכן לא ברור מדוע הסתפקה המאשימה בעבירה לפי תקנה 144:

בת"ד (ת"א) 3854-04-16 **מדינת ישראל נ' חמדני**, הנאשם הורשע בגרימת תאונת דרכים ובשורת עבירות נוספות ביניהן נהיגה בפסילה כשזינק עם אופנוע על מדרכה ופגע בהולכת רגל, הפיל אותה ארצה ונמלט מהמקום. הנאשם ברח רגלית ממקום התאונה. אכן מדובר בתיק חמור שהצדיק ייחוס עבירה של הפקרה.

בת"ד (ת"א) 11409-12-16 **מדינת ישראל נ' עטר**, לא הוגש כתב האישום ולא ידוע מה העבירות המקוריות בהן הואשם הנאשם. מדובר בכתב אישום מתוקן בו הורשע נאשם בעקבות הסדר, עת התנגש בעוצמה ברמזור והביא לנפילתו על רכבים אחרים ונמלט מהמקום. בית המשפט העביר ביקורת על ההסדר וקבע כי המאשימה לא נתנה התייחסות מספקת לחומרת המעשים ולעבירת ההפקרה וכי נפגע עיקרון ההלימה.

בת"ד (ת"א) 7959-05-15 **מדינת ישראל נ' שעבלי**, מדובר במקרה חמור שבו נאשם איבד שליטה על רכבו ופגע בשני כלי רכב נוספים תוך בריחה מהמקום וכשרישיונו פסול. לא ברור מדוע הוגש כנגדו כתב אישום בגין אי מסירת פרטים ולא הפקרה.

בת"ד (ת"א) 3635-10-17 **מדינת ישראל נ' לאון**, לא הוגש כתב אישום. נדון מקרה דומה מאוד למקרה דנן, שבו נאשם שנהג בשכרות לא נתן זכות קדימה והתנגש ברכב כשהנהג ברכב נפגע וכלי הרכב ניזוקו. לא ברור מדוע הורשע באי מסירת פרטים ולא בהפקרה.

רע"פ 9632/16 **מקוריה נ' מדינת ישראל**, נדון מקרה חמור שבו פגע נאשם עם רכבו באופנוע וגרם לרוכב לחבלות של ממש ונמלט מהמקום והורשע רק בעבירה של אי מסירת פרטים.

פ"ל (ת"א) 6620-09-17 **מדינת ישראל נ' זינגר**, נדון מקרה שבו נאשם כשהוא נוהג באופנוע חצה צומת ברמזור אדום והתנגש בהולכת רגל וגרם לה לחבלה ונטש את המקום והורשע בשורת עבירות ביניהן נהיגה בפסילה ואי מסירת פרטים. מדובר במקרה חמור שהצדיק ייחוס עבירה של הפקרה.

ת"פ (ב"ש) 28439-06-12 **מדינת ישראל נ' אבו סבית**, נדון מקרה שבו נאשם הורשע במסגרת הסדר טיעון בשורת עבירות ביניהן מסירת ידיעות כוזבות ונהיגה בפסילה, לאחר שגרם לתאונת דרכים עת חסם עם רכבו רכב אחר וגרם להתנגשות. לאחר עצירת כלי הרכב נמלט מהמקום רגלית.

בעפ"ת (חי') 19187-01-13 **ויטקובסקי נ' מדינת ישראל**, נסע הנאשם אחורנית בחניון ופגע בשתי הולכות רגל שנפלו ארצה, צעקו עליו וברחו והואשם בעבירה של אי מסירת פרטים בלבד. מקריאת פסק דינו של בית המשפט המחוזי עולה כי אין חולק שהנאשם יצא מהרכב ושאל את הנשים "מה קרה?" וככל הנראה הן ענו לו בצעקות, ואז נמלט מהמקום. הנאשם טען כי ראה שמצבן טוב ולכן עזב. מבלי להפחית בחומרת המעשים, נסיבות אלו אינן חמורות כשל עבירת ההפקרה היות ויצא מרכבו ושאל לשלומן והן הגיבו כלפיו בצעקות. לתיק זה התייחסתי גם בהחלטתי מיום 19.3.17.

בת"ד (חי') 3332-10-14 **מדינת ישראל נ' אסדי**, גרם הנאשם לתאונת דרכים בשל אי שמירת מרחק והדף את הרכב לפניו על רכב אחר. הנהגת נחבלה וכלי הרכב ניזוקו. הנאשם לא עמד במקום על תוצאות התאונה. מבלי להפחית בחומרת האירועים סבורה אני כי מדובר במקרה חמור הרבה פחות ממקרה דנן. כמו כן אין המדובר בהולך רגל.

יתר התיקים שהציג ב"כ הנאשם 1 הסתיימו בהסדרי טיעון ועל כן לא ניתן לדעת מה היו השיקולים שהביאו להסדר.

ב"כ הנאשם הציג שורת פסקי דין בהם מן הראוי היה לייחס לנאשם עבירת הפקרה ולא עבירת אי מסירת פרטים, אך בהם לא הוצגו כתבי אישום ואין לדעת בוודאות אם ההרשעה הייתה בכתב האישום המקורי. כתבי אישום ממש הוצגו שלושה שהם חמורים כמקרה דנן או אף יותר שבהם לא ברור מדוע בחרה המאשימה לייחס עבירת אי מסירת פרטים בלבד. סבורה אני כי לא הוכח במידה מספקת כי המאשימה בוחרת באקראיות את סעיפי האישום. ועם זאת כיוון שהוצגו מספר רב של פסקי דין שהעלו תמיהות, מוצאת אני למען הזהירות, לנכון לעבור ליתר שלבי הבחינה שנקבעו בפס"ד בורביץ.

בשלב השני כאמור לאחר שזוהה פגם על בית המשפט לבדוק אם בקיום ההליך הפלילי חרף הפגמים יש פגיעה חריפה בתחושת הצדק וההגינות.

סבורה אני כי העובדה שבמקרים אחרים לא נהגה המאשימה כפי שראוי היה שתנהג ותייחס הפקרה מקום שייחסה רק אי מסירת פרטים, אינה פוגמת בהליך דנן ואסביר.

סבורה אני כי על אף שהיו בנמצא מספר מקרים בהם ייחסה המאשימה עבירה אל אי מסירת פרטים מקום שראוי היה כי תגיש כתב אישום בגין עבירת הפקרה, מקרה דנן אינו הולם אפשרות של הגשת כתב אישום בגין אי מסירת פרטים בלבד. כאמור נתמלאו כל יסודות העבירה ולא הוכחה שרירות לב או אקראיות באופן בו ייחסה העבירה.

כמדיניות אל לא לבית המשפט להתערב כדבר שבשגרה באופן בו מיוחסות עבירות לנאשמים אלא במקרים בהם העוול זועק לשמים ותחושת הצדק נפגעת. לא כך הוא במקרה דנן. הנאשם אכן נמלט ממקום התאונה, לא חזר לאחר מספר דקות ואף אם השקיף על התאונה מרחוק לא נקף אצבע בעצמו כדי לסייע למעורב או לדרוש בשלומו. כוחות ההצלה שנקראו והגיעו למקום, לא נקראו על ידו אלא על ידי עוברי אורח.

בשולי הדברים ייאמר כי אף אם המאשימה תאמר כי הוחלט מעתה ואילך להחמיר את סעיפי האישום כדי להילחם בתופעת הפקרה לאחר תאונה ונקיטה ביד קשה שתוביל להגשת כתבי אישום בעבירת הפקרה ופחות בעבירה לפי תקנה 144 אין לבית המשפט מקום להתערב בהחלטה זו ולהחליף שיקול דעתה בשיקול דעתו. מה גם שלא פעם גם בתי המשפט נוקטים בענישה מחמירה כלפי תופעה שהופכת נפוצה ומדאיגה וכדי ללחום בה, ומעלים את רף הענישה. קבלת טענת אכיפה סלקטיבית במקרים אלו תעקר אפשרות של התקדמות ושינוי במדיניות גורמי האכיפה המתבצעות לשם הגנה על שלום הציבור.

בפסק הדין ת"פ (מח' י-ם) 36179-01-16 **מדינת ישראל נ' טוויל**, מיום 19.3.17, שהוגש על-ידי ב"כ הנאשם ציין כב' השופט אלכסנדר רון את תחושת חוסר הנוחות למראה הגשת כתבי אישום בעבירת סיכון אדם בנתיב תחבורה ציבורית במרדפים ואי ציות לשוטרים ולא בהכרח במקרים בהם נהג הנאשם נהיגה פרועה ומסיבה זו וסיבות נוספות הפחית את חומרת העבירות ושינה סעיפי ההרשעה. לאמור הקריטריון שיצרה המאשימה לייחס העבירה הינו שרירותי וחוטא לאינטרס הציבורי והסב חוסר נוחות ממשי לבית המשפט ומשכך התקבלה הטענה.

במקרה דנן אין המדובר בקריטריון לא שוויוני או באקראיות בייחוס הסעיפים. אלא בטעויות ששגתה בהם המאשימה. שינוי הסעיף לתקנה 144 יהיה בו כדי לתקן את העוול בעוול אחר, ולא לכך כוון המחוקק והפסיקה בטענת האכיפה הסלקטיבית.

יפים לעניינינו הדברים שנאמרו בע"פ 350/91 **תורג'מן נ' מדינת ישראל**, פ"ד מז(1) 441:

"עירובתחומין והבין אוזלתידה של הרשות המבצעת לעשות למען אכיפה מלאה וראויה של דבר מחוקק, לבין הדרשה שגם הרשות השופטת תגלה הוא עירובי מין בשאינו מין (תרתי משמע). אילו ציהאמורים של המשטרה צריך שיבואו על תיקונם, ועל הגורמים המוסמכים לתקן אכן במציאות פגומה הזכירה דיקה וספת פגם על פגם על ידי הקלה בעונשו של עבריין, כשמידת הדין והצדק, תקנת היחיד והציבור, מחייבות להשית עליו את העונש שהוראו לו."

המאשימה הציגה מספר פסקי דין בהם הועלתה טענת האכיפה הסלקטיבית, כך למשל ברע"פ 3830/15 **בוגלו נ' מדינת ישראל**, מיום 8.7.15, שבו עלה הנאשם עם קטנוע על המדרכה ופגע בהולך רגל ונמלט מהמקום. היות והתעודה הרפואית היתה קלה יחסית טען כי לא היה מקום להעמידו לדין בגין עבירת הפקרה וניתן היה להספק בעבירת אי מסירת פרטים. בית המשפט לא קבל טענה זו וקבע שמשנתמלאו יסודות עבירת ההפקרה אין מקום לטעון כי היה ראוי להעמיד לדין בעבירה פחותה וכי ההחלטה באיזה אישום להעמיד עומדת לפתחה של המאשימה.

כך גם בתיק ת"ד (ב"ש) 4535-09-12 **מדינת ישראל נ' טריפונוב**, מיום 7.1.15, ת"ד (ב"ש) 7532-12-11 כלפיה נ' מדינת ישראל, מיום 14.10.13, נטענה טענת אכיפה בררנית ונדחתה תוך הדגשה כי על הנאשם להוכיח לא רק כי ישנם מספר מקרים בהם שגתה המאשימה וייחסה עבירה חמורה פחות ממה שצריך היה, אלא כי מקרהו שלו אינו הולם את עבירת ההפקרה. כך גם בת"ד (ק"ג) 1233/08 **מדינת ישראל נ' אלטחן**, מיום 15.2.12. שם נדחתה הטענה בשל אי הוכחתה על-פי תנאי הפסיקה, ועם זאת העיר בית המשפט כי:

"אף שמצאתי כי אין מדיניות ארצית אחידה של אכיפה, וכי אפילו באופן רשמי, במחוז תל אביב המדיניות הינה אכן להסתפק במקרה זה בעבירות קלות בהרבה, שכן שם הקריטריון הינו חומרת הפגיעה- לא מצאתי כי הוכחה אכיפה בררנית על פי דרישות הפסיקה. הפועל היוצא הינו כי בהחלט ישנם מקרים, אפילו חמורים בנסיבותיהם מהמקרה שבפני, אשר בהם מוגשים כתבי אישום בעבירות הקלות וראוי לכן "לעשות סדר" בתחום האכיפה כדי למנוע לזות שפתיים ותחושה קשה של אפליה אך ורק בשל המיקום האקראי של העבירה."

אין לי אלא להצטרף לדברים אלו ולקוות שלאחר שהפרקליטות פרסמה הנחיותיה לפני כשנה תופעל מדיניות שווה ואחידה שלא תעלה פליאה על אופן הגשת כתבי האישום ותוביל חדשות לבקרים לטענות בדבר אכיפה בררנית. תחושת חוסר נוחות עולה כאשר לא מיוחסת לנאשמים עבירת ההפקרה מקום שמן הראוי היה לעשות כן בהיבט הציבורי של הגנה על שלום הציבור.

עם זאת כאמור במקרה דנן לא נפגעה תחושת הצדק וההגינות, וודאי לא באופן שמצריך התערבות בית המשפט.

אציין כי ככל שישנן נסיבות מקלות במקרה דנן, באשר להפקרה, הנוגעות לחומרת הפגיעה במעורב והעובדה כי הנאשם שלח אדם אחר לזירת התאונה מקומן בשלב גזירת הדין. אין חולק כי מקרה דנן אינו חמור כמקרים של פגיעה קשה בעוברי אורח, או הולכי רגל ונטישתם מתבוססים בדמם ובמלאכת גזר הדין יש מקום להתייחס לנסיבות המקרה בקביעת מיקום המקרה על פני מתחם הענישה.

משקבעתי כי אין פגיעה בתחושת הצדק וההגינות וודאי לא כזו הדורשת התערבות, הרי שאיני מוצאת לבחון אמצעי מתון לרפא את הפגם.

משכך אני דוחה את טענות הנאשם בדבר אכיפה בררנית.

אשר על כן אני מרשיעה את הנאשם בעבירות המיוחסות לו בכתב האישום.

ניתנה היום, ט' ניסן תשע"ח, 25 מרץ 2018, במעמד הצדדים.